

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	10
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	17
7. DENETİM BULGULARI.....	17

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu	6
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	6
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	7
Tablo 4: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	8
Tablo 5: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	8

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Peşin Ödenen Kiraların Dönem Ayırıcı Hesaplarda İzlenmemesi
2. İşçi ve Diğer Sözleşmeli Personel Aralık Ayı Ücretlerinin İlgili Faaliyet Döneminde Muhasebeleştirilmemesi
3. Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi
4. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması, Ayrılan Karşılıkların ise Güncellenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Bütçe Emanetlerinin Dönem Sonu Süre Güncellemelerinin Yardımcı Hesap Kodları İtibariyle Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Devlet Opera ve Balesi 1970 yılına kadar tiyatro, opera ve bale sanat dallarını bünyesinde bulunduran ve 5441 sayılı Devlet Tiyatroları Kuruluş Kanunu ile 1949 yılında kurulan Devlet Tiyatroları teşkilatında yer almıştır. 1970 yılında 1309 sayılı Devlet Opera ve Balesi Kuruluş Kanunu ile Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü adını almış olup tüzel kişiliğe sahip özel bütçeli bir kamu idaresidir

1309 sayılı Kuruluş Kanunu, 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 82'nci maddesi ile "Devlet Opera ve Balesi Personeli Hakkında Kanun" olarak değiştirilmiş, 11 maddesi iptal, ek ve değişikliğe uğramıştır. İdarenin kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esaslar ise 15.07.2018 tarih ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı "Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile yeniden düzenlenmiştir.

İdarenin faaliyet alanı ve hizmet kapsamı, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve Devlet Opera ve Balesi Yönetmeliği'nin 2'nci maddesine göre; Bakan onayı ile yurt içi ve yurt dışı turneler tertip etmek, milli ve milletlerarası festivaller düzenlemek, opera temsilleri, bale temsilleri, operet, müzikal temsilleri, modern dans, birim dans tiyatrosu temsilleri, çocuk temsilleri, konserler, müzik ve sahne sanatları ile ilintili diğer etkinlikler, ulusal ve uluslararası kurum, kuruluş ve kişilerle bağlantılar kurarak, opera, bale, çok sesli müzik konularında yayınlar yapmak, TRT ve özel yayın kuruluşlarıyla işbirliği yaparak opera, bale ve çok sesli müzik programları hazırlanması hususunda gerekli çalışmaları gerçekleştirmek, Milli Eğitim Bakanlığı ve yerel yönetimlerle işbirliği yaparak ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında sahne sanatları ile ilgili eğitimler ve etkinlikler düzenlemek, çocuk ve gençlerin müzik ve sanat gelişimine yönelik kurslar ve çeşitli eğitim çalışmaları yapmak, Türk müzik ve sahne sanatçılarının dünyada tanınmaları için onları desteklemek, teşvik etmek, bu yönde diğer tedbirleri almaktır.

Bu yapıyla, idarenin misyonu; opera, bale ve çok sesli müziği toplumun tüm kesimlerine ulaştırmak, bu sanat dallarının kültürel birikimimizle bütünleşmesini sağlamak, ülkemiz ve dünya kültür ve sanat alanında etkinliğimizi arttırmak amacıyla ulusal ve

uluslararası faaliyetler düzenlemektir.

Vizyonu ise Türk opera ve bale sanatını yurtça sevilen, dünyaca kabul gören seviyeye taşımak olarak belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 328'nci maddesi 1'inci fıkrasına göre Kültür ve Turizm Bakanlığının "bağlı kurumu" olarak öngörülen Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, anılan maddenin 2'nci fıkrasına göre önceden olduğu gibi Bakan onayı ile illerde müdürlükler de kurabilmektedir.

İdarenin merkezi Ankara olup merkez teşkilatında; Genel Müdüre bağlı bir Genel Müdür Yardımcısı, Hukuk Müşavirliği, İç Denetim Birimi, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, İdari Mali İşler Dairesi Başkanlığı ve Özel Kalem, Genel Müdür Yardımcısına bağlı olarak Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı bulunmaktadır. Ayrıca Genel Müdürlükte Genel Koordinatörlük, Sanat Kurulu, Teknik Kurul ve Disiplin Kurulu teşkil edilmiş, İl Müdürlüklerinde de benzer şekilde il koordinatörlükleri ve kurullara yer verilmiştir.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü il teşkilatlanmasında; Ankara Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü (1949), İstanbul Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü (1970), İzmir Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü (1982), Mersin Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü (1993), Antalya Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü (1999), Samsun Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü (2009) yer almaktadır.

İdare personeli statülerine göre, 1309 sayılı Devlet Opera ve Balesi Personeli Hakkında Kanun, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerine tâbi olup, kadrolarının tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Kadro ve Usulü Hakkında 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine göre yürütülmektedir.

İdare, 1309 sayılı Kanun kapsamında kadrolu sanatçı, uzman ve teknik personel, 657 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen idari personel ve 06.06.1978 tarih ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların Ek 8'inci maddesi kapsamında görev yapan sözleşmeli personel yapısıyla faaliyetlerini sürdürmektedir.

Genel Müdürlük Merkez teşkilatında; 657 sayılı Kanuna tabi Memur kadrosu 139 olup bir Genel Müdür, bir Genel Müdür Yrd., bir 1.Hukuk Müşaviri, 1 Hukuk Müşaviri, 1 Personel ve Eğitim Daire Başkanı, 1 İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı, 1 Strateji Geliştirme Daire Başkanı, 1 Müdür, 1 İç Denetçi, 6 Şube Müdürü, 1 Avukat, 4 Mali Hizmetler Uzmanı, 4 Eğitim Uzmanı, 1 Kütüphaneci, 1 Araştırmacı, 1 Sosyolog, 8 Şef, 1 Sayman, 7 Memur, 1 Muhabir, 1 Sekreter, 17 Bilgisayar İşletmeni, 1 Şoför, 1 Daire Tabibi, 2 Mühendis, 1 İstatistikçi, 1 Tekniker, 1 Teknisyen, 2 Hizmetli, 1 Aşçı, 2 Bekçi olmak üzere 74 tanesi dolu, 65 tanesi boşdur. 1309 sayılı Kanuna tabi 2 Sanatçı, 2 Uygulamacı Uzman Memur olmak üzere toplam 4 personel görev yapmaktadır.

İstanbul Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğünün 657 sayılı Kanuna tabi Memur kadrosu 127 olup, 1 Devlet Opera ve Balesi Müdür Yardımcısı, 3 Şube Müdürü, 1 Kameraman, 5 Şef, 1 Ayniyat Saymanı, 6 Memur, 2 Gişe Memuru, 1 Veznedar, 13 Bilgisayar İşletmeni, 2 Şoför, 2 Hemşire, 1 Teknisyen, 1 Hizmetli, 3 İtfaiyeci, 1 Dağıtıcı olmak üzere toplam 43 tanesi dolu, 84 tanesi boşdur. 1309 sayılı Kanuna tabi 275 Sanatçı, 6 Uygulamacı Uzman Memur ve 95 Uzman Memur olmak üzere toplam 376 personel görev yapmaktadır.

Ankara Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğünün 657 sayılı Kanuna tabi Memur kadrosu 119 olup, 2 Devlet Opera ve Balesi Müdür Yardımcısı, 3 Şube Müdürü, 3 Araştırmacı, 1 Sosyolog, 3 Şef, 3 Memur, 3 Ambar Memuru, 1 Bilet Kontrol Memuru, 1 Gişe Memuru, 14 Bilgisayar İşletmeni, 4 Şoför, 1 Diş Tabibi, 1 Daire Tabibi, 3 Hemşire, 1 Tekniker, 1 Teknisyen, 6 Hizmetli, 1 Kaloriferci, 5 İtfaiyeci, 1 Bekçi olmak üzere toplam 58 tanesi dolu, 61 tanesi boşdur. 1309 sayılı Kanuna tabi 293 Sanatçı, 9 Uygulamacı Uzman Memur ve 91 Uzman Memur olmak üzere toplam 393 personel görev yapmaktadır.

İzmir Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğünün 657 sayılı Kanuna tabi Memur kadrosu 82 olup, 2 Devlet Opera ve Balesi Müdür Yardımcısı, 1 Hukuk Müşaviri, 1 Avukat, 2 Şube Müdürü, 1 Montajcı, 5 Şef, 3 Memur, 16 Bilgisayar İşletmeni, 2 Hemşire, 1 Tekniker, 1 Teknisyen, 6 Hizmetli, 1 İtfaiyeci, 1 Bekçi olmak üzere toplam 43 tanesi dolu, 39 tanesi boşdur. 1309 sayılı Kanuna tabi 204 Sanatçı, 8 Uygulamacı Uzman Memur ve 28 Uzman Memur olmak üzere toplam 240 personel görev yapmaktadır.

Mersin Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğünün 657 sayılı Kanuna tabi Memur kadrosu 44 olup, 1 Hukuk Müşaviri, 2 Şube Müdürü, 4 Şef, 1 Sayman, 3 Memur, 1 Gişe Memuru, 1 Satınalma Memuru, 1 Sekreter, 1 Veznedar, 6 Bilgisayar İşletmeni, 1 Şoför, 1 Hemşire, 3 Hizmetli, 1 Kaloriferci olmak üzere toplam 27 tanesi dolu, 17 tanesi boşdur. 1309 sayılı Kanuna

tabi 130 Sanatçı, 5 Uygulatici Uzman Memur ve 25 Uzman Memur olmak üzere toplam 160 personel görev yapmaktadır.

Antalya Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğünün 657 sayılı Kanuna tabi Memur kadrosu 36 olup, 1 Hukuk Müşaviri, 1 Devlet Opera ve Balesi Müdür Yardımcısı, 1 Araştırmacı, 1 Şef, 1 Sayman, 1 Bilet Kontrol Memuru, 6 Bilgisayar İşletmeni, 1 Daire Tabibi, 1 Hemşire, 3 Hizmetli olmak üzere toplam 17 tanesi dolu, 19 tanesi boştur. 1309 sayılı Kanuna tabi 133 Sanatçı, 6 Uygulatici Uzman Memur ve 23 Uzman Memur olmak üzere toplam 162 personel görev yapmaktadır.

Samsun Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğünün 657 sayılı Kanuna tabi Memur kadrosu 33 olup, 1 Devlet Opera ve Balesi Müdür Yardımcısı, 2 Şef, 1 Memur, 1 Veznedar, 6 Bilgisayar İşletmeni, 1 Hemşire, 1 Teknisyen, 2 Hizmetli, 1 İtfaiyeci olmak üzere toplam 16 tanesi dolu, 17 tanesi boştur. 1309 sayılı Kanuna tabi 94 Sanatçı, 6 Uygulatici Uzman Memur ve 30 Uzman Memur olmak üzere toplam 130 personel görev yapmaktadır.

Buna göre 2022 yılı Aralık ayı itibarıyla 657 sayılı Kanun'a tabi 278 kadrolu personel, 1309 sayılı Kanun'a tabi 1131'i Sanatçı, 42'si Uygulatici Uzman Memur, 292'si Uzman Memur olmak üzere toplam 1465 personel, Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların Ek 8'inci maddesi kapsamında 875 sözleşmeli personel (sanatçı) ve 258 sürekli işçi olmak üzere toplam 2876 personel istihdam edilmektedir.

1.3. Mali Yapı

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliğe sahip, özel bütçeli bir kamu kuruluşu olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Ekli (II) sayılı Cetvelinde "B-Özel Bütçeli Diğer İdareler" kapsamında yer almaktadır.

İdare bütçesi, 5018 sayılı Kanun gereğince stratejik plan ve performans programına uygun olarak analitik bütçe sistemine göre mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterecek şekilde hazırlanmakta ve ilgili yıl merkezi yönetim bütçe kanunu ile cari yıl gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verme bağlamında kesinleşmektedir.

Bu kapsamda Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü faaliyetlerini, ilgili mali yılı bütçesi ile merkezde mevcut beş harcama birimi ile toplu olarak altı il müdürlüğüne verilen

ödenekler ile yürütmektedir.

İdare gelirleri, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 330'uncu maddesinde aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- a) Genel bütçeden ayrılan ödenek,
- b) Temsil ve konserlerden elde edilecek hasılat,
- c) Tanıtıcı ve aydınlatıcı yayınlar hasılatı,
- ç) Her türlü bağışlar ile diğer çeşitli gelirler,
- d) Yurt içi ve yurt dışı festival gelirlerinden elde edilecek hasılat.

İdare yapılanmasında, sosyal tesis, döner sermaye işletmesi, şirket ya da bütçe dışı özel hesap bulunmadığından Bütçesinde de yer almamaktadır.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğüne 31 Aralık 2021 tarih ve 31706 sayılı 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen ödenekler, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene n / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri		414.601.000,00	165.426.405,00	580.027.405,00	571.909.596,92	8.117.808,08	
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri		62.515.000,00	27.805.575,00	90.320.575,00	88.830.428,99	1.490.146,01	
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri		41.168.000,00	30.025.200,00	71.193.200,00	69.042.360,16	2.150.839,84	
04	Faiz Giderleri							
05	Cari Transferler		22.059.000,00	-2.051.200,00	20.007.800,00	19.111.009,76	896.790,24	
06	Sermaye Giderleri		12.417.000,00		12.417.000,00	10.343.103,30	2.073.896,70	
07	Sermaye Transferleri							
08	Borç Verme							
09	Yedek Ödenek							
Toplam			552.760.000,00	221.205.980,00	773.965.980,00	759.236.499,13	14.729.480,87	

Önceki yıldan devreden ödeneği bulunmayan Genel Müdürlüğe, 2022 yılı Bütçe Kanunu ile 552.760.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen 221.205.980,00 TL ödenekle birlikte 2022 yılı ödenek toplamı 773.965.980,00 TL olmuştur. Yıl içinde 759.236.499,13 TL bütçe gideri yapılmış, 14.729.480,87 TL ödenek iptal edilmiş dolayısıyla ertesi yıla ödenek devretmemiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri					
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	8.335.000,00	25.703.727,20	143.120,50	25.560.606,70	%306,67
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	543.109.000,00	755.540.980,00		755.540.980,00	%139,11
05- Diğer Gelirler	1.316.000,00	2.136.908,59	8.844,67	2.128.063,92	%161,71
06- Sermaye Gelirleri					
08-Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler			151.965,17		
Toplam	552.760.000,00	783.381.615,79	151.965,17	783.229.650,62	%141,69

Tabloda yer alan verilere göre 2022 yılında net bütçe geliri %141,69 seviyesinde gerçekleşmiştir. Tamamına yakını hazine yardımı olan alınan bağış ve yardımlar %139,11, sahne ve festival gelirlerinden oluşan teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %306,67, kurs ve yayın

gelirlerinden oluşan diğer gelirler ise %161,71 oranında beklenenin çok üstünde gerçekleşmiştir. Hazine yardımı dışındaki gelirlerin artışında, pandeminin etkisinin azalması ile gerek sahnelenen eser sayısı ve seyirci sayındaki artış gerekse Bakanlıkça çok sayıda festival düzenlenmesi etkili olmuştur.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	414.601.000,00	571.909.596,92	% 137,94
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	62.515.000,00	88.830.428,99	% 142,09
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	41.168.000,00	69.042.360,16	% 167,71
04- Faiz Gideri			
05- Cari Transferler	22.059.000,00	19.111.009,76	% 86,64
06- Sermaye Giderleri	12.417.000,00	10.343.103,30	% 83,30
07- Sermaye Transferleri			
08- Borç Verme			
09- Yedek Ödenekler			
Toplam	552.760.000,00	759.236.499,13	%137,35

Tabloda yer alan verilere göre 2022 yılında bütçe giderleri %137,35 seviyesinde gerçekleşmiştir. Cari yıl içinde yapılan personel ücreti artışlarına bağlı olarak personel giderleri %137,94 oranında, sosyal güvenlik kurumuna yapılan prim ödemeleri %142,09 oranında, yukarıda bahsedildiği üzere sahnelenen eser ve festival sayısındaki artışın etkili olduğu mal ve hizmet alım giderleri ise %167,71 oranında beklenenin üstünde, diğer gider kalemleri ise beklenenin altında gerçekleşmiştir.

İdare bütçe gelir ve giderlerinin, ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 4: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Vergi Gelirleri					
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.034.426,46	4.464.221,18	25.560.606,70	- %11,33	%472,56
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	390.169.000,00	453.748.093,00	755.540.980,00	%16,30	%66,51
Diğer Gelirler	1.534.510,56	1.176.027,95	2.127.958,07	- %23,36	%80,94
Sermaye Gelirleri					
Toplam	396.737.937,02	459.392.723,13	783.381.615,79	%15,79	%70,53
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	119.769,59	4.381,00	151.965,17	- %96,34	%3368,73
Net Toplam	396.618.167,43	459.388.342,13	783.229.650,62	%15,83	%70,49

Tablodaki veriler dikkate alındığında 2022 yılında gelirler, bir önceki yıla göre 323.841.308,49 TL'lik (%70,49) artış göstermiştir. Bu artışta belirleyici olan yukarıda bahsi geçtiği üzere teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde gerçekleşen %472,56 oranındaki artıştır.

Tablo 5: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2020-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2021-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Personel Giderleri	302.123.079,22	347.568.566,57	571.909.596,92	%15,04	%64,55
SGK Devlet Prim Giderleri	45.165.062,57	54.556.748,07	88.830.428,99	%20,79	%62,82
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	21.500.438,22	29.090.061,19	69.042.360,16	%35,30	%137,34
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	33.446.050,38	15.949.901,76	19.111.009,76	- %52,31	%19,82
Sermaye Giderleri	10.792.695,44	9.772.693,74	10.343.103,30	- %9,45	%5,84
Sermaye Transferleri					
Toplam	413.027.325,83	456.937.971,33	759.236.499,13	%10,63	%66,16

Tabloda yer alan verilere göre idarenin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre %66,16 oranında 302.298.527,8 TL artmıştır. Bu artışta belirleyici olan iyileştirici ücret politikası sonrası personel giderlerinde gerçekleşen %64,55 ve %62,82 oranlarındaki artış ile sahnelenen eser sayısındaki artışa bağlı mal ve hizmet alım giderlerinde gerçekleşen %137,34 oranındaki artıştır.

2022 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın idarenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 794.857.111,47 TL, Faaliyet Geliri 784.432.561,13 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise (-) 10.424.550,34 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, muhasebe ve raporlama işlemlerinde, kapsam dahilinde bulunduğu 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığınca Devlet Muhasebesi Standartları doğrultusunda hazırlanan ve Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, 41 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği hükümleri çerçevesinde yıllık olarak yayımlanan "Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdareleri Detaylı Hesap Planı" ile bu konularda yayımlanan diğer tebliğlerdeki düzenlemelerine tabidir.

Anılan mevzuat hükümleri gereği idare, mali sonuç doğuran faaliyetlerine ilişkin olarak muhasebe ve raporlama işlemlerini, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından genel yönetim kapsamındaki idareler için geliştirilen ve uygulamaya konulan Bütünleşik Kamu Mali Yönetimi Bilişim Sisteminin, Muhasebe Yönetim Sistemi (MYS) modülü aracılığı ile yürütmektedir. Ancak anılan sistemin ödenek işlemlerinden (e-bütçe) başlayan tahakkuk ve ödeme ile belgelendirmeyi içeren harcama süreçlerine ilişkin olarak geliştirilen Harcama Yönetim Sistemi (HYS) modülü kullanılmamakta bunun yerine satın alınan Parsoft programı tercih edilmektedir.

İdare, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Raporlama" başlıklı 538'inci maddesi gereğince, 539'uncu maddesinde sayılan Mizan, temel mali tablolar olan Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu, Nakit Akış Tablosu, Öz Kaynak Değişim Tablosu, Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu ile diğer mali tablolarını, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlamaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden idare tarafından denetime sunulanlar aşağıda belirtilmiş olup denetim bunlar ile anılan Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,

- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü (DOBGM) 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun gerek “İç Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi” bölümünde gerekse “Diğer Bulgular” bölümünde İdarenin, 2011 yılında başlattığı çalışmalar ile taslak Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının oluşturulduğu, ancak kurumsal farkındalık oluşmaması, organizasyonel yapının gözden geçirilmesi aşamasında gereken desteğin sağlanamaması vb. gibi nedenlerle nihai aşamaya gilememiş olduğu dolayısıyla İç Kontrol Sisteminin kurulmadığı raporlanmıştır.

2022 yılı denetiminde yapılan 2021 yılı “İzleme Faaliyeti” kapsamında; konuya ilişkin olarak idare tarafından verilen cevap; “2022 yılı içinde iç kontrol sistemi yapılandırma sürecinin tamamlanmasına yönelik çalışmalara başlanmış, merkez harcama birimlerine iç kontrol eğitimi verilmiştir.” şeklinde olup cevap ekinde gönderilen Strateji Geliştirme Müdürlüğü'nün 22.06.2022 tarih ve 71485 sayılı yazı ile Genel Müdürlük Makamından İç Kontrol Sistemi yapılandırma çalışmalarının başlatılmasına yönelik yeni bir “Olur” alındığı anlaşılmasına rağmen bu Olur sonrasında da 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol

Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğinin yerine getirilmesini teminen iç kontrol sisteminin kurulmasına yönelik olarak idare tarafından eğitim dışında herhangi bir işlem gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un Beşinci Kısımında "iç kontrol sistemi" düzenlenmiş; bu kısımda, iç kontrol sistemine ilişkin olarak; iç kontrolün tanımı ve amacı, kontrolün yapısı ve işleyişi, ön mali kontrol, mali hizmetler birimi, muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları, muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması, iç denetim, iç denetçinin görevleri, iç denetçilerin nitelikleri ve atanması ile iç denetim koordinasyon kurulu ve bu kurulun görevleri hususlarına yer verilmiştir.

Anılan Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması sorumluluğu üst yönetici vasfı ile Genel Müdüre aittir.

Üst yönetici bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirmelidir.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından üst yönetici ile diğer yöneticiler tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınmalıdır.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır.

Buna göre anılan Bakanlık tarafından yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç kontrol standartları" başlıklı 5'inci maddesi gereği iç kontrol standartları, kamu idarelerinin malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce, görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli

işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiş ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile de iç kontrolün; “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Mevzuatın öngördüğü çerçevede Genel Müdürlük tarafından sistemin kurulmasına yönelik olarak gerekli çalışmaların yapılmaması ve İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planının hazırlanmaması karşısında, mevcut durum; anılan Tebliğ’de yer verilen kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak değerlendirilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kontrol ortamı, iç kontrol sisteminin diğer bileşenleri için bir temel oluşturur. Kontrol ortamında esas unsur idarede iç kontrolün üst yönetim tarafından sahiplenilmesi ve iç kontrol bilincinin oluşturulmasıdır. Bu itibarla kontrol ortamı genel anlamda kurum kültürünü ifade eder.

Bu çerçevede;

- Kamu idaresi organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırlarının tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmesine yönelik olarak “İmza Yetkileri Yönergesi” bulunmamaktadır.

- Birimlerin görev ve sorumluluklarını düzenleyen 1971 yılında yürürlüğe konulan Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Yönetmeliği ile diğer iç mevzuatların, 1309 sayılı Devlet Opera ve Balesi Personeli Hakkında Kanun’un pek çok hükmünün 2018 yılında 703 sayılı KHK ile değişmesi ya da mülga edilmesi ve diğer ilgili mali yönetim ve ihale mevzuatı değişiklikleri nedeniyle işlevsiz hale gelen hükümleri ya da düzenleme gerektiren yeni uygulamalar kapsamında gözden geçirilmesi gerekirken bu yönde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

- Kamu görevlileri etik davranış ilkeleri ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterli olup “Etik Sözleşmeleri” nin tüm personel tarafından imzalanması sağlanmıştır.

- Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası mevcut

düzenlemeler ile belirlenmesine ve kurum çalışanlarına duyurulmasına karşın insan kaynakları yönetim sistemi kurulması çalışmaları tamamlanmamış, görevde yükselmeye tabi kadrolar için yapılması gereken sınavlar düzenli olarak yapılmamış, vekaleten görevlendirmeler genellikle arzetmiştir.

- Bütün birimler için hassas görevlerin tespiti ve değerlendirilmesi çalışmalarının 2023 yılında tamamlanması hedeflendiğinden buna ilişkin prosedürler hali hazırda belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Risk değerlendirme, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için yapılan tüm faaliyetlerde karşılaşılabilecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve bu risklerin nasıl yönetilmesi gerektiğine karar verilmesi süreçlerini içerir. Bu kapsamda risk değerlendirme, tüm iş süreçlerinde geçerli olan tehdit ve fırsatların katılımcı yöntemlerle belirlenmesi ve belirlenen unsurların etki ve olasılık analizlerinin yapılmasını gerektiren bir iç kontrol bileşenidir.

Bu çerçevede;

- DOBGM Stratejik Planı (2019-2023) içerik açısından mevzuata uygun olarak zamanında yayımlanmıştır.

- Performans programı içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

- İdarede mali ve mali olmayan iş süreçleri hazırlanma çalışmaları tamamlanmadığından iç kontrol riskleri belirlenememiştir.

- İç kontrol riskleri belirlenmediğinden değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma da yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Kontrol faaliyetleri, hali hazırda mevcut olan ya da gerçekleşmesi öngörülen riskleri ortadan kaldırmak, etki ve/veya ihtimalini azaltmak üzere planlanarak uygulanan tüm eylemlerdir. Kontrol faaliyetleri, belirlenen her bir risk için farklılık arz edebilir. Zira söz konusu faaliyetlerin başarılı olabilmesi, karşılık geldiği her riske uygun bir şekilde belirlenmiş olmasına bağlıdır. Bununla birlikte uygulamaya konulan kontrol faaliyetlerinin sürekli takip edilerek bunlar üzerinde gerekli iyileştirmelerin yapılması gerekmektedir.

Bu çerçevede;

- İdare tarafından yetki-görev ve sorumlulukları belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır.
- İdare tarafından harcama yetkililiği devri dışında yetki devri yapılmasını gerektiren bir husus bulunmamakta olup yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.
- İdarede yapılan görevlendirmelerde “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.
- Kurum tarafından risklerin belirlenmesi çalışmaları devam ettiğinden risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmemiştir.
- Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuştur.

Ancak 10 adet Mali Hizmetler Uzmanı kadrosu bulunan idarede sadece 4 uzman istihdam edilmesi nedeniyle iç kontrol ve ön mali kontrole yönelik işlemlerin yürütülmesinde yetersiz kalılmaktadır.

Diğer taraftan Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığının 2022 yılında yeni kurulmuş olması ve henüz Dairede yeterli personel istihdamının yapılamaması, il müdürlüklerinde bu dairenin izdüşümü olacak şekilde şube müdürlüklerinin ihdas edilmemesi yetki ve sorumluluk kargaşasına en önemlisi de ön mali kontrol işlemlerinin gereği gibi yapılamama riskini oluşturmaktadır.

- Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut olup mali iş süreçlerinin hazırlanması sonrası kapsamının genişletilmesine ihtiyaç duymaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

Bilgi ve iletişim, iç kontrol sisteminin diğer unsurları olan kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri ve izleme arasındaki koordinasyonu sağlar. Bu anlamda kurumun belirlenen amaç ve hedeflerine ulaşması için yürütülen faaliyetler ile söz konusu faaliyetlere yönelik tespit edilen risklerin ve belirlenen kontrol faaliyetlerinin ilgili tüm görevlilere zamanında, uygun bir şekilde aktarılması bilgi ve iletişim bileşeni tarafından sağlanır.

Bu çerçevede;

- İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmış ve kurumun web sitesinde yayınlanmıştır.
- İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Taslak hali ile mevcut olup bu standart da henüz tamamlanmamıştır.

Şöyle ki, 18.05.2010 tarihli makam onayı ile Genel Müdürlük İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı kapsamında “Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Koordinasyon Ekibi” kurulmuş, ancak üst yönetime karar verme sürecinde yardımcı olacak bilgi aktarımı yapan “Bilgi ve iletişim”, “Raporlama”, “Kayıt ve dosyalama sistemi” Standartları çerçevesinde kapsamlı ve güncel bir “Yönetim Bilgi Sistemi” oluşturulamamıştır.

İzleme Standartları

İzleme, iç kontrol sürecinin performansını tespit etmek amacıyla, söz konusu sürecin belirlenen uygun aralıklarla düzenli olarak izlenmesidir. Bu kapsamda izleme bileşeni, diğer iç kontrol bileşenlerine ilişkin faaliyetlerin uygun şekilde belirlenerek yürütülmesini izler ve belirli aralıklarla sürekli olarak değerlendirmeler yapar. Söz konusu değerlendirme sonucunda tespit edilen eksiklikler belirlenerek ilgililere iletilir.

Bu çerçevede;

- İç kontrol sistemi kurulamadığından değerlendirilme yapılmamış dolayısıyla değerlendirme sonuçları da İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmamıştır.
- Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuştur.

Ancak 5436 sayılı Kanun’un 16’ncı maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nun 08.04.2013 tarih ve 2013/4625 sayılı Kararı eki listede DOBGM Merkez Teşkilatı için 1 adet birinci derece, 1 adet üçüncü derece ve 1 adet beşinci derece olmak üzere toplam 3 adet iç denetçi kadrosu ihdas edilmiş olup, 2022 yılsonu itibarıyla 1 denetçi kadrosu dolu, 2 iç denetçi kadrosu boştur.

İç denetçi tarafından 2018 yılı iç denetim programı kapsamında DOBGM Strateji Geliştirme Müdürlüğü nezdinde “İç Kontrol Sisteminin Kurulması Hazırlık Çalışması” konulu bir danışmanlık raporu da düzenlenmiştir.

Sonuç olarak, DOBGM de 5018 sayılı Kanun’un 57’nci maddesinde belirtilen iç kontrolün yapısı ve işleyişine ilişkin esaslara uyum sağlamaya yönelik bazı faaliyetlerin bulunduğu ve bunların 5018 sayılı Kanun’un 56’ncı maddesinde açıklanan iç kontrolün

amacına yönelik olduğu, ancak üst yönetim ve kurum personeli tarafından kurumsal risk yönetimi ve iç kontrol sisteminin yeterince sahiplenilmemesi nedeniyle Kanunun emredici hükümleri karşında, 2022 yılı itibariyle de iç kontrol sistemi kurulma çalışmalarının tamamlanamadığı dolayısıyla Üst Yöneticinin bu yönde sorumluluğunu yerine getirmesinin gerekli olduğu değerlendirilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Peşin Ödenen Kiraların Dönem Ayırıcı Hesaplarda İzlenmemesi

Devlet Opera ve Balesi İstanbul, İzmir ve Mersin İl Müdürlükleri tarafından kiralanan idari bina ve depolara ilişkin olarak peşin ödenen kira tutarlarının, muhasebenin dönemsellik kavramı gereği ihdas edilen 180/280 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Giderler Hesabında muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Temel kavramlar” başlıklı 5'inci maddesinde muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlardan “dönemsellik”, kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin sonuçların diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması olarak açıklanmıştır.

Bu kavram gereği Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin; 116'ncı maddesinde; 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabının, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin ödenmiş giderler ile duran varlıklar ana hesap grubundaki gelecek yıllara ait giderler hesabında kayıtlı tutarlardan takip eden faaliyet döneminde tahakkuk edecek

olanların izlenmesi için, 205'inci maddesinde, 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabının, dönem içinde ödenen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dâhil edilecek olan giderlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınırken devam eden maddelerinde ise hesaplara ilişkin işlemler ve işleyişleri açıklanmıştır.

Buna göre ilgili faaliyet döneminde gelecek aylara/yıllara ilişkin olarak peşin ödenen kira tutarlarının ilgili ayında ve yılında tahakkuk ettirilerek mali tablolara yansıtılmasını teminen içinde bulunulan aya ait olanların 630 Giderler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet döneminin gelecek aylarında tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabına içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden yıl/yıllarında tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına borç, ödenen tutarın tamamının 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına veya 325 Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabına alacak; diğer taraftan ödenen tutarın tamamının 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilmesi, Gelecek aylara ait giderler hesabında kayıtlı tutarların ilgili oldukları ay sonlarında gider olarak tahakkuk ettirilmesi amacıyla da 180 kodlu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedilmesi, Gelecek yıllara ait giderler hesabında kayıtlı tutarlardan içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemde gider hesaplarına yansıtılması gerekenlerin ise dönem sonunda 280 kodlu hesaba alacak, dönen varlıklar ana hesap grubu içindeki 180 kodlu hesaba borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Bahsi geçen İl Müdürlüklerinden;

- Mersin İl Müdürlüğü tarafından 01.05.2009 tarihinde atölye olarak kullanılmak üzere 10 yıllığına kiralanmış ve bu sürenin bitiminde 01.05.2019 tarihinde 5 yıl süre ile uzatılan taşınmazın kiralanmasına ilişkin sözleşmenin 5'nci maddesinde; kiraların dönem başında üçer aylık dönemler itibariyle peşin olarak ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre kira başlangıcı olan 01 Mayıs itibariyle üçer aylık dönemler itibariyle (Mayıs- Haziran- Temmuz) (Ağustos- Eylül- Ekim) (Kasım-Aralık-Ocak) şeklinde gruplandırılarak dönem başı ayın 01'inde yapılması gereken ödemelerden mali yıl içine denk gelenlerin ödemenin yapıldığı aya ilişkin olan (örneğin Mayıs) bir aylık tutarının 630.3.5.50.5 Giderler Hesabına kalan iki aylık (Haziran-Temmuz) tutarın ise 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabına kaydedilmesi, bu hesaba kaydedilen tutarların ilgili oldukları ay sonlarında (Haziran sonu ve Temmuz sonu) gider olarak tahakkuk ettirilmesi amacıyla da 180 kodlu hesaba alacak, 630 kodlu hesaba borç kaydedilmesi, mali yılsonuna denk gelen ve 01 Kasımda ödenecek olan Kasım-Aralık-Ocak dönemi kirasının ise Kasım ayına ilişkin tutarının 630 kodlu

hesaba, Aralık ayı tutarının 180 kodlu hesaba, Ocak ayının ise 280 kodlu hesaba kaydedilmesi, aralık ayının sonunda 180 kodlu hesabın 630 kodlu hesap ile giderleştirilmesi, 280 kodlu hesabın ise 180 kodlu hesaba aktarılması ve 2022 mali yılı faaliyet giderine yansımısını teminen devir vermesi gerekirdi.

Ancak yapılan incelemede, ödemelerin sözleşmeye göre gerçekleşmesi gereken aylarda üçer aylık dönemler (bir aylık-iki aylık gibi veya peşin ödenmemesi) itibariyle yapılmadığı anlaşılarak mevcut duruma göre yapılan muhasebe işlemlerinden; 2021 yılı 24 Aralıkta 2022 yılı Ocak- Şubat ve Mart aylarına ilişkin olarak ödenen peşin kira bedeli 79.258,65 TL'lik tutarın 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına kaydedilmesi, aynı ay sonunda (25-31 Aralık arası) 180 kodlu hesaba aktarılarak 2022 yılına devir vermesi gerekirken 630 Giderler Hesabına kaydedilmesi sonucunda; 2022 yılı mali tablolarında, 180 hesabının ve ilgili ay sonlarında tahakkuku yapılacak 630 Giderler Hesabının 79.258,65 TL kadar eksik gösterildiği, 2022 yılı 26 Aralıkta 2023 yılı Ocak-Şubat ve Mart aylarına ilişkin olarak ödenen peşin kira bedeli 110.431,08 TL'lik tutarın da aynı şekilde hatalı muhasebeleştirilmesi sonucunda 2022 yılı mali tablolarında 630 Giderler Hesabının yılına ait olmayan bu tutar kadar fazla, 180 kodlu hesabın ise eksik gösterildiği tespit edilmiştir.

- İzmir İl Müdürlüğü tarafından;

11.05.1983 tarihinde sahne (Elhamra) olarak kiralanan ve sözleşmesine göre dönem başında yıllık peşin ödenmesi gereken kira bedelinin; yukarıda yapılan muhasebe açıklamaları gereği 2021 yılı Mayıs ayında peşin ödenen (kira artışı fark için 6.ayda ödenen) bir yıllık 515.461,01 TL lik tutarın, Mayıs ayına ilişkin tutarının, 630 Giderler Hesabına, 6 ay 20 günlük tutarının, 180 Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabına kaydedilmesi ve ilgili aylarında 630 Giderler Hesabı ile muhasebeleştirilmesi, 2022 yılına ait (Ocak 10 gün + 4 ay) 186.139,20 TL'sinin ise 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabına kaydedilmesi ve 2021 yılı aralık ayı dönem sonu işlemlerinde bu hesaptan 180 kodlu hesaba aktarılması ve 2022 yılı faaliyet giderine yansıtılmasını teminen devir vermesi, aynı muhasebe işlemlerinin, 2022 yılında bir yıllık peşin ödenen 718.191,83 TL için mayıs ayından itibaren yapılması, Aralık 2022 de bu tutarın (Ocak 10 gün + 4 ay) 2023 e ait 259.347,05 TL'sinin, 280 kodlu hesaptan 180 kodlu hesaba aktarılması ve bu mali yıl faaliyet giderine yansımısını teminen devir vermesi gerekirdi.

Ancak yapılan incelemede; 2021 ve 2022 yılları mayıs aylarında yapılan birer yıllık kira ödemelerinin, yapıldığı yıllarda 180 ve 280 kodlu hesaplar yerine tamamının 630 Giderler Hesabına kaydedilmesi sonucunda; 2022 yılı mali tablolarında 180 ve 630 kodlu hesapların

186.139,20 TL eksik, yine 630 kodlu hesabın 259.347,05 TL fazla ve 180 kodlu hesabın ise bu tutar kadar eksik gösterildiği tespit edilmiştir.

15.10.1999 tarihinde idari bina (Konak) olarak kiralanan ve 2022 yılı ekim ayında son bulan sözleşmesine göre dönem başında üçer aylık peşin ödenmesi gereken kira bedellerine ilişkin olarak yukarıda yer verilen muhasebe açıklamaları gereği yıl içinde peşin ödenen aylara ilişkin olarak kullanılması gereken 180 kodlu hesabın kullanılmadığı, 17.12.2021 tarihinde, 2022 yılına ait Ocak-Şubat ve Mart aylarına ilişkin peşin ödenen 302.980,98 TL'nin ise bu tarihte 280 kodlu hesaba, Aralık sonunda da 180 kodlu hesaba aktarılarak 2022 yılı faaliyet giderlerine yansıtılması gerekirken tamamının 630 Giderler Hesabına kaydedilmesi sonucunda 2022 yılı mali tablolarında 180 ve 630 kodlu hesapların bu tutar kadar eksik gösterildiği tespit edilmiştir.

01.07.2014 tarihinde Atölye (Gaziemir) olarak kiralanan ve sözleşmesine göre altışar aylık peşin ödenmesi gereken kira bedellerine ilişkin olarak yapılan incelemede; uygulamada üçer aylık peşin ödemesi gerçekleştirilen mevcut duruma göre yukarıda yer verilen muhasebe açıklamaları gereği yıl içinde peşin ödenen aylara ilişkin olarak 180 kodlu hesabın kullanılmadığı, 20.12.2021 tarihinde 2022 yılına ait Ocak-Şubat ve Mart aylarına ilişkin peşin ödenen 236.111,26 TL'nin ise bu tarihte 280 kodlu hesaba, Aralık sonunda da 180 kodlu hesaba aktarılarak 2022 yılı faaliyet giderlerine yansıtılması gerekirken tamamının 630 Giderler Hesabına kaydedilmesi sonucunda 2022 yılı mali tablolarında 180 ve 630 kodlu hesapların bu tutar kadar eksik, 20.12.2022 tarihinde 2023 yılına ait Ocak-Şubat ve Mart aylarına ilişkin peşin ödenen 353.457,50 TL'nin ise bu tarihte 280 kodlu hesaba, Aralık sonunda da 180 kodlu hesaba aktarılarak 2023 yılı faaliyet giderlerine yansıtılması gerekirken tamamının 630 Giderler Hesabına kaydedilmesi sonucunda 2022 yılı mali tablolarında 630 hesabının bu tutar kadar fazla 180 hesabının ise aynı tutar kadar eksik gösterildiği tespit edilmiştir.

Diğer taraftan son iki kiralamada ödeme takvimine göre Ocak ayının 15'ine ve 01'ne denk gelen ödemelerin önceki yıl Aralık ayında yapılması da yılı faaliyet giderlerinin hatalı gösterilmesine neden olmuştur.

- İstanbul İl Müdürlüğü tarafından depo olarak kiralanan ve her yıl yenilenmek suretiyle 01.02.2022 (Sancaktepe) ve 15.05.2022 (Küçükyalı) tarihlerinde bağtlanan sözleşmelerde kira tutarlarının aylık olarak peşin ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Müdürlük aylık peşin ödenen kira tutarlarını anılan mevzuata uygun olarak yıl içinde

İlgili ayın 630 Giderler Hesabı ile muhasebeleştirirken 2022 ve 2023 yılı Ocak aylarına ilişkin kiralardan 2021 ve 2022 yılı Aralık aylarında ödenmesi nedeniyle yukarıda yapılan açıklamalar gereği 2021 yılı Aralık ayında her iki taşınmaz için ödenen 2022 yılı Ocak ayına ait peşin ödenen kira bedeli toplamı 110.399,44 TL'nin bu tarihte 280 kodlu hesaba, Aralık sonunda da 180 kodlu hesaba aktarılarak 2022 yılı faaliyet giderlerine yansıtılması gerekirken tamamının 630 Giderler Hesabına kaydedilmesi sonucunda, 2022 yılı mali tablolarında 180 ve 630 kodlu hesapların bu tutar kadar eksik, 22.12.2022 tarihinde 2023 yılı Ocak ayına ait her iki taşınmaz için peşin ödenen kira bedeli toplamı 138.959,46 TL'nin ise bu tarihte 280 kodlu hesaba, Aralık sonunda da 180 kodlu hesaba aktarılarak 2023 yılı faaliyet giderlerine yansıtılması gerekirken tamamının 630 Giderler Hesabına kaydedilmesi sonucunda 2022 yılı mali tablolarında 630 hesabının bu tutar kadar fazla 180 hesabının ise aynı tutar kadar eksik gösterildiği tespit edilmiştir.

Her ne kadar kamu idaresi tarafından bahsi geçen peşin ödenen kiralardan 2023 mali yılı itibarıyla dönem ayırıcı hesaplara kaydedileceği bildirilmişse de yapılacak kayıtların 2022 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Bu itibarla, söz konusu peşin ödenen giderlerin, muhasebenin dönemsellik kavramı gereği ilgili faaliyet dönemlerinde raporlanmasını teminen ihdas edilen ve anılan muhasebe yönetmeliği ve hesap planları ile kullanılması öngörülen dönem ayırıcı hesaplardan 180/280 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Giderler Hesaplarında izlenmemesi sonucunda; 2022 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda bu hesaplar ve 630 Giderler Hesabı itibarıyla yukarıda belirtilen tutarlar kadar hataya neden olunmuştur.

BULGU 2: İşçi ve Diğer Sözleşmeli Personel Aralık Ayı Ücretlerinin İlgili Faaliyet Döneminde Muhasebeleştirilmemesi

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü merkez ve il müdürlüklerinde çalışan işçiler ile diğer sözleşmeli personellerin, 01-31 ile 15-31 Aralık dönemine isabet eden ücret ödemelerinin, dönemsellik kavramı gereği ilgili yılında 320 Bütçe Emanetleri Hesabı ile bütçeleştirilmesi ve faaliyet gideri olarak muhasebeleştirilmesi gerekirken ödemenin yapıldığı bir sonraki dönem Ocak ayı bütçe ve faaliyet hesapları ile muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin, 320 Bütçe Emanetleri Hesabının işleyişini açıklayan 243'üncü maddesi üçüncü fıkrasında; 15-31 Aralık tarihlerine ilişkin hesaplanan işçi ücretlerinin bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 835

Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Muhasebenin dönemsellik kavramı gereği öngörülen bu düzenlemeye göre aylık ücretlerini hak ettikleri aydan sonraki ayın 5 inde alan işçilerin 01-31 Aralık tarihlerine ilişkin hesaplanan ücretleri ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B kapsamında çalışan diğer sözleşmeli personellerin 15-29 Aralık tarihlerine ilişkin hesaplanan ücretlerinin ilgili bütçe ve faaliyet dönemi mali tablolarına yansıtılmasını teminen 320 Bütçe Emanetleri Hesabı ile muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; kamu idaresi tarafından söz konusu ücret ödemelerinin 2021 yılı Aralık ayına ait tutarlarının, 2022 yılı Ocak ayında; 2022 yılı Aralık ayı tutarlarının ise 2023 yılı Ocak ayında dönemsellik kavramına aykırı olarak bir sonraki dönem bütçe ve faaliyet giderleri hesapları ile muhasebeleştirildiği, 320 Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Her ne kadar kamu idaresi tarafından bahsi geçen ödemelerin 2023 mali yılından itibaren 320 Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedileceği bildirilmişse de yapılacak kayıtların aşağıda belirtilen 2022 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Bu itibarla 2021 yılına ait 01-31 ile 15-29 Aralık dönemi ücretlerinin 2022 yılında muhasebeleştirilmesi nedeniyle 630 Giderler Hesabının 2.830.011,79 TL (ve 830 Bütçe Giderleri) fazla, 2022 yılına ait Aralık dönemi anılan ücretlerinin de 2023 yılında muhasebeleştirilmesi nedeniyle 630 Giderler Hesabı (ve 830 Bütçe Giderleri Hesabı) ile 320 Bütçe Emanetleri Hesabının 5.525.831,11 TL eksik gösterilmesi sonucunda, 2022 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda anılan hesaplar itibariyle bu tutarlar kadar hataya neden olunmuştur.

BULGU 3: Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Varlık Hesaplarında İzlenmemesi

İdarenin kullanımında (tahsisli/kullanım izinli) olan taşınmazların kayıt işlemlerinin tamamlanmadığı ve tahsisli kullanılan taşınmazlardan 1 adet depo ile 1 adet sahnenin muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul

ve esasları düzenlemek amacıyla, 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in Geçici 1’nci maddesine göre bu Yönetmelik'in 5’nci maddesinde belirtilen taşınmaz kayıtlarına ilişkin tüm işlemlerin 31.12 2017 tarihine kadar tamamlanması öngörülmüştür.

18.02.2006 tarih ve 26084 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in 5’nci maddesinde; idarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenlemek strateji geliştirme birimlerinin görevleri arasında sayılmıştır.

Kamu idaresinde 2022 yılı denetiminin başladığı tarih itibariyle anılan Taşınmazların Kaydına ilişkin Yönetmelik hükümlerinin uygulanmadığı görülmüş ve bu yönde işlemlere başlanması, Genel Müdürlük ve İl Müdürlükleri için Taşınmaz Kayıt ve Kontrolde sorumlu birim ve personellerin görevlendirilmesi, envanter çalışmalarının yapılması, kayıt form ve icmallerin yıl sonu itibariyle tamamlanması gerekliliğinin bildirilmesi üzerine;

Genel Müdürlük ve diğer il müdürlükleri dışında Ankara ve İstanbul İl Müdürlükleri tarafından taşınmaz kayıt ve kontrol personeli görevlendirmesinin yapılmadığı, görevli birim Strateji Daire Başkanlığınca envantere yönelik kayıt formlarının toplanarak yıl sonu itibariyle icmallерinin düzenlenmiş olduğu anlaşılmaqla birlikte dosyalama, taşınmazların numaralandırılması ve belgelendirme işlemlerinin tamamlanmadığı, tespit edilmiştir.

b) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Taşınmaz Tahsisi” başlıklı (Değişik: 22/12/2005-5436/4 md.) 47’nci maddesinde yer alan;

“Kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.” hükmü gereği gerek hazine gerekse belediyeler tarafından kamu idaresine bir tanesi 2022 yılında olmak üzere toplam 6 taşınmaz tahsisi yapılmıştır.

Bu doğrultuda tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mallar, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili kamu idaresinin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu varlıkları tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

10.10.2006 tarih ve 26315 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik’in; 7’nci maddesi ile tahsisli taşınmaza ilişkin giderlerin tahsis yapılan kamu idaresi tarafından karşılanacağı hükme bağlanmıştır. Bu haliyle de tahsisli taşınmazların tahsis bilgisinin muhasebe kayıtlarında ilgili alt kodlar itibariyle izlenmesi, idarenin tahsise konu taşınmazları üzerindeki malî yükümlülükleri açısından anlam kazanmaktadır.

Nitekim bu husus Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin, Maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 170’inci maddesi 3’üncü fıkrasında; “*Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla izlenir.*” şeklinde hüküm altına almış 1, 2, 4 ve 6’ıncı fıkraları ile diğer düzenlemeleri yapılmış ve tahsisli kullanılan varlık bina ise 175 ve 176’ncı maddelerine göre 252 Binalar hesabında, ayrılması gereken amortisman tutarlarının ise Muhasebat Genel Müdürlüğü’nün Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 sıra numaralı Genel Tebliği’nin “Tahsisli Taşınmazların Amortisman İşlemleri” başlıklı 7’nci maddesi gereği tahsisli kullanan idare tarafından 257 Birikmiş amortismanlar hesabında, bu hesaplar karşılığında da 500 Net değer hesabında izlenmesi düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmeliğe göre 2022 yılı Merkezi Yönetim Detaylı Hesap Planında; 252 Binalar hesabı itibariyle 03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar, karşılığı 500 Net Değer Hesabı itibariyle de 12 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar ve 13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı şeklinde ikinci düzey alt kodlara yer verilmiştir.

Yine 27.04.2015 tarih ve 4167 sayılı Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında, herhangi bir taşınmazı tahsis eden ve tahsisli kullanan kurumların muhasebe kayıtlarının nasıl gerçekleştireceğine dair “1.3.Tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi” başlığı altında;

“ (...)

Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500-Net Değer Hesabına (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak

kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazı tahsisli olarak kullanan idarenin taşınmaza ilişkin harcamalarını muhasebeleştirilen ilgili muhasebe birimlerince yapılacaktır.” şeklinde açıklama yapılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; taşınmazların yönetimi ve kontrolü için muhasebenin temel kavramlarından olan tam açıklama kavramı gereği idarelerce tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeninin bulunduğu ve bu durumdaki taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların da buna uygun olarak tutulması ve varlıklarının gerçek durumunun mali tablolarda yer almasının sağlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; diğer kamu idarelerince İdareye tahsisli kullanılan Ankara Macunköyde bulunan Sahne (Leyla Gencer) ve Depo olmak üzere 2 adet binanın muhasebe kayıtlarında izlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi tarafından bulgunun a) fıkrasında konu edilen ve mevzuat gereği yapılması gereken zorunlu taşınmaz kayıt ve envanter işlemlerinin tamamlanmaması hususuna yönelik olarak her hangi bir cevap verilmemiş olup b) fıkrası ile ilgili olarak ise Ankara İl Müdürlüğüne idari bina ve depoya ilişkin olarak 2023 yılında ilgili muhasebeleştirme işlemlerinin yapıldığı, Leyla Gencer Sahnesinin ise Milli Emlak Genel Müdürlüğüne 12/01/2023 tarih ve 5501884 sayılı yazı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına devredildiği belirtilmiş ancak işlemlere ilişkin kanıtlayıcı belgeler gönderilmemiştir. Kaldı ki 2023 yılında yapılan taşınmaz tahsis iptali ile eksik taşınmaz tahsis muhasebe kaydının 2022 yılı Bilançosunda oluşan hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Tahsisli kullanılan taşınmazların idari envanter ve kayıt işlemlerinin tamamlanmaması ve tarafımızca tespiti yapılan iki adet tahsisli taşınmazın muhasebeleştirilmemesi sonucunda, 2022 yılı Bilançosunda, 252.03 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 500./12/13 Net Değer Hesabı itibariyle varlıkların tahsis yapılan idarelerce belirlenmesi gereken gerçeğe uygun değerleri (rayiç değer) toplamı kadar hataya dolayısıyla mali tablonun doğru ve güvenilir bilgi sunmamasına neden olunmuştur.

BULGU 4: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması, Ayrılan Karşılıkların ise Güncellenmemesi

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü merkez ve il müdürlüklerinde işçi statüsünde çalıştırılan personel için Samsun İl Müdürlüğü dışında kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı, anılan il müdürlüğü tarafından ise en son 2018 yılında ayrılan karşılıkların güncellenmediği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan kavramlardan "dönemsellik" kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin sonuçların diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması, "ihtiyatlılık" ise muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılması olarak açıklanmıştır. Kamu idareleri tarafından işçi statüsünde istihdam edilen personelin kıdem tazminatları için ihtiyaten karşılık ayrılması ve işçinin istihdamı nedeniyle yükümlülük altına girilen kıdem tazminatlarına ilişkin giderlerin yılları faaliyetlerine mal edilmesi Yönetmelik'in dönemsellik ve ihtiyatlılık kavramlarının gereğidir.

Bu kavramların gereği olarak Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 291 ve 292 ile 342 ve 343'üncü maddelerinde, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan kıdem tazminatları karşılıklarının vadelerine göre 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında izleneceği hüküm altına alınmıştır.

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 20.05.2016 tarih ve 9430 sayılı "Kıdem Tazminatı" konulu genel yazısında ise; yukarıda yer verilen açıklamalara değinilerek kıdem tazminatları ile ilgili olarak uygulama birliğinin sağlanması amacıyla söz konusu işlemlerin bahse konu yazıda yer alan açıklamalar ile yazı ekinde yer alan örnek muhasebe kayıtlarına göre yapılması öngörülmüştür.

Kamu kurum ve kuruluşlarında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında çalıştırılmakta olan işçilerin sürekli işçi kadrolarına geçirilmesi ise 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 23 ve geçici 24'üncü maddeleri ile sağlanmıştır.

İş Kanunu'na tabi işçilerin 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinde sayılan hallerde iş akitlerinin sona ermesi durumunda, işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında

kıdem tazminatı ödenmesi öngörülmüştür.

Özel Bütçeli İdareler 2022 Yılı Detaylı Hesap Planı'nda 372 ve 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının yardımcı hesap kodlarında sürekli, geçici ve taşeron işçiler için ayrılacak kıdem tazminatı karşılıkları için ayrı ayrı yardımcı hesap kodları belirlenmiştir. Bu düzenlemeye göre çalıştırılan işçilerin tamamının kıdem tazminatları için ayrılan karşılıkların, niteliğine uygun olarak ilgili yardımcı hesap kodları ile Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca; ayrılan karşılık tutarlarının, hesap planının "630.01.03.20.1/2/3/4 "İhbar ve Kıdem Tazminatları" kodu ile faaliyet giderlerine yansıtılması gerektiğinden, yıl sonunda faaliyet gider ve gelirlerine göre oluşan dönem faaliyet sonucu da ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılık tutarları kadar etkilenmektedir.

Yapılan incelemede, Samsun İl Müdürlüğünce 2018 yılında ayrılan ve devam eden yıllarda yıllık olarak kıdem tazminatı tavanları tutarında güncellenmeyen karşılıklar dışında genel müdürlük ve il müdürlüklerinde çalışan tüm işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı ve bu karşılık tutarlarının faaliyet gideri olarak muhasebe kayıtlarına yansıtılmadığı tespit edilmiştir. Aynı nedenle kamu idaresinin gerçekleşen 2022 yılına ilişkin faaliyet sonucu, faaliyet gideri olarak muhasebe kayıtlarına alınmayan karşılık tutarları kadar fazla gerçekleşmiştir.

Her ne kadar kamu idaresi 2023 mali yılında bahsi geçen kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılacağını, ayrılan karşılıkların güncelleneceğini ve her ikisinin de muhasebeleştirileceğini bildirmiş ise de yapılacak kayıtların 2022 yılı mali tablolarında oluşan hatayı düzeltici etkisi bulunmamaktadır.

Bu itibarla, 2022 yılı Bilançosunda, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ile Geçmiş Dönemler ve Dönem Faaliyet Sonucu Hesapları ile 2022 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunda gösterilen dönem faaliyet sonucunda, ilgili cari yılları itibariyle ayrılmayan ve güncellenmeyen karşılık tutarları kadar hataya neden olunmuştur.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bütçe Emanetlerinin Dönem Sonu Süre Güncellemelerinin Yardımcı Hesap Kodları İtibariyle Yapılmaması

İdare tarafından gerek mali yıl içinde gerekse mali yıl sonunda ödeme emrine bağlandığı halde nakit yetersizliği ya da hak sahibinin müracaat etmemesi nedeniyle ilgililerine ödenemeyen tutarların, 320 Bütçe Emanetleri Hesabı ile bütçeleştirildiği ancak bu hesaba alınan tutarların, dönem sonlarında yapılması gereken süre güncellemelerinin hesap planında yer verilen bölümlenmiş yardımcı hesaplar itibariyle yapılmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin; 320 Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin işlemlerin açıklandığı 242'nci maddesi altıncı fıkrasında; *“Malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen bütçe emanetleri bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar ancak, mahkeme kararı üzerine ödenir”* hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm gereği bütçe emanetine alınan tutarların alındıkları cari yıldan başlamak üzere Özel Bütçeli İdareler Hesap Planında yer alan ve yıllık bazda düzenlenen birinci düzey yardımcı hesap kodları (320.1 Cari Yıla (N) Ait Borçlar, 320.2 N-1 Yılana Ait Borçlar, 320.3 N-2 Yılana Ait Borçlar, 320.4 N-3 Yılana Ait Borçlar 320.5 N-4 Yılana Ait Borçlar, 320.6 N-5 Yılana Ait Borçlar) itibariyle hesapta kalış sürelerinin takip edilmesi ve beşinci yılın sonunda talep edilmeyen bütçe emanetlerinin bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Anılan Yönetmeliğin “Hesabın İşleyişi” başlıklı 243'üncü maddesi a) ve b) fıkraları dördüncü bentleri ile sürelerin güncellemesi muhasebe işleminin, *“Dönem sonunda bu hesabın bölümlenmiş yardımcı hesaplarında kayıtlı tutarlar, sürelerin güncellenmesi amacıyla bu hesaba borç ve alacak kaydedilir”* şeklinde açıklaması yapılarak hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede; 1 no.lu Muhasebe İşlem Fişi kayıtlarından 320 Bütçe Emanetleri Hesabının, 2021 yılından 2022 yılına devreden toplam 837.388,87 TL tutarının, birinci düzey yardımcı hesap kodu olan 320.1 Cari Yıla Ait Borçlar olarak kaydedildiği, 2022 yılı sonunda da hesapta kalan 651.256,20 TL lik tutarın, aynı şekilde 320.1 kodu ile 2023 yılına devredildiği, dolayısıyla yönetmelik ve hesap planına aykırı olarak bütçe emanetlerinin süre takiplerinin ve

dönem sonu güncellemelerinin yapılmadığı, her ne kadar hesapta beş yıldıan fazla kalan tutar bulunmasa da beşinci yılın sonunda talep edilmeyen tutarların olup olmadığına ilişkin bilginin muhasebe kayıtlarından izlenemediği tespit edilmiştir.

Bu itibarla bütçe emanetlerinden beşinci yılın sonunda talep edilmeyenlerinin bütçeye gelir kaydedilmesini teminen hesaba alınan tutarların, anılan yönetmelik hükümlerine uygun olarak hesap planında yer alan yardımcı hesap kodları itibariyle izlenmesi ve dönem sonlarında süre güncellemelerinin yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>